

Midlerne skal, som der staar, være anbragte i sikre og letsælgelige Papirer. Hvad menes der nu dermed? Dermed kan der vel ikke menes andet end, hvad der staar i den Bestemmelse, som man har indført i Lovforslaget om Sparekasser; hvoraf jeg med den højtaerede Formands Tilladelse skal oplæse den tilsvarende Regel. Der staar: „I Sparekasser, hvis Indskudskapital er 100,000 Kr. eller derover, skal et Beløb af mindst 5 pCt. af Sparernes Tilgodehavende, saaledes som dette er opgjort ved Udgangen af det sidst forløbne Regnskabsaar, være anbragt i Statsobligationer, Kreditforeningsobligationer eller i lignende letrealisable Værdipapirer.“ Om man nu kalder Papirerne letrealisable eller letsælgelige, kan jo ikke gøre nogen Forskel, og man har altsaa med andre Ord paa et saa afgørende Punkt i Virkeligheden stillet Banker og Sparekasser fuldkommen lige, ikke stillet større Fordringer til Banker end til Sparekasser. Og der er slet ikke Tale om, at man gaar saa vidt som i Tyskland, hvor man fordrer 15 pCt. og det *ikke* i letrealisable Værdipapirer — thi det er jo en Ejendommelighed ved Kriser, at ikke en Gang letrealisable Papirer under saadanne Forhold overhovedet er realisable —, men man fordrer, at Reserven endogsaa skal være til Stede i Kontanter. Det beror paa, at hele Bankvæsenets Fremkomst i det moderne Samfund paa en ejendommelig Maade har forvirret Forholdet mellem Penge paa den ene Side og flydende Kapital paa den anden Side. Saa længe Samfundet var mere primitivt indrettet, faldt flydende Kapital og Penge nøje sammen. Forholdet var som 1 til 1. Det at have disponibel Kapital var at have rede Penge liggende, saa at man til enhver Tid kunde disponere over dem og købe, hvad man vilde have for dem. Men nu træder Bankerne ind som Mellemed og samler disse Penge sammen i deres Beholdninger, men spreder dem paa den anden Side ogsaa ud i stort Omfang, frugtbar gør dem og sætter dem fast i alle mulige Foretagender. Dette har været til Samfundets betydelige Gavn, dels fordi mange smaa Kapitaldele, som hidtil laa skjult, er blevet draget frem, og dels fordi de har givet Kreditvæsenet en hidtil uanet Udvikling, de har hundreddoblet og atter hundreddoblet Omsætningsmulighederne. Men paa det nævnte Punkt har det forvirret Begreberne, thi nu er Forholdet mellem Penge og flydende Kapital ikke som 1 til 1, men f. Eks. som 1 til 20. Og Følgen deraf er, at Folk, naar de har

Penge i Banken, ganske naturligt lever i den Forestilling, at det er Penge, som de med forholdsvis kort Opsigelsesfrist kan faa fat paa. Men det viser sig nu, at der ikke tilnærmelsesvis er saa mange Penge i et Land, som det samlede Antal Bankindskydere mener at kunne disponere over. Forholdet er saaledes for Tysklands Vedkommende, hvor det er gjort op, at medens 15 Milliarder Reichsmark staar saaledes, at Folk til enhver Tid kan komme lige ind fra Gaden og sige til Banken: Maa jeg faa mine Penge, saa er der i Virkeligheden kun Mulighed for at skabe 3 Milliarder Reichsmarks Omsætningsmidler, og saa skal man endda tage alt med, selv ikke funderede Banksedler, altsaa i det yderste Tilfælde, naar Rigsbanken udsteder saa mange Sedler, som den overhovedet kan. Altsaa, selv naar man tager alle Betalingsmidler med, Checks, Giroanvisninger, rede Penge, baade Hovedmønt og Skillemønt, funderede og ufunderede Banksedler, kan de 15 Milliarder dog altsaa langtfra skaffes til Veje. Men den store Befolkning maa leve i den stadige Illusion, at den flydende Kapital er til Stede. I Virkeligheden er den Kapital, som staar i Bankerne, ikke flydende, men man tror, den er det. Den fremtræder for Bevidstheden, som om den var det, og det maa den gøre netop, for at man kan undgaa de Farer, der kan opstaa under kritiske Forhold, naar Folk kommer og siger til Banken: Vi vil have yore disponible Midler — jeg tænker ikke paa det Run, der sker, naar en eller anden Bank har disponeret slet, men paa de store afgørende Kriser, f. Eks. naar der kommer Krig og Folk faktisk har Brug for de disponible Midler, maaske for at give dem til Staten, for at den kan føre Krigen. Under saadanne Forhold vil Bankerne i alt Fald i første Omgang selv i et Land som Tyskland staa fuldkommen hjælpeløse overfor de Begæringer, som fra Bankindskyderne vil blive rejst. Derfor har Hafenstein med stor Styrke gjort gældende, at der i Tide maa arbejdes hen imod, at Bankerne i større Omfang bandt de disponible Midler og havde dem saaledes til Rede, at endogsaa 15 pCt. — det er det, de stiler efter og for en stor Del har naaet — af de samlede Forpligtelsers Beløb var til Stede i Form af Penge eller Pengerepræsentativer. I Sammenligning hermed maa man sige, at det Lovforslag, her foreligger, stiller de mest beskedne Fordringer af Verden.

Lad mig nævne et andet Punkt. Her sammenblander man i de to Lovforslag